

Jõulukuu toikavade

Ain Kallis

ilmateadlane

►Kliima poolest näikse Eesti juba Euroopa Liitu kuuluvat – ka sealkandis on maa haljas ning ilmaelu valdavalt positiivse kallakuga. Võime isegi julgelt väita, et paljus oleme Läänest ette jõudnud – metsades, aedades õitsevad kevad- ja suvelilled, pungad on puhkemas, võime endiselt noppida puudelt õunu.

LUMEGA HÄDAS. Kuid meil pole uputusi, pole me ka kui-vale jäänud, maa on kindel, ei värise ega lihku, tuld ei purska. Orkaane pole tänavu veel kohale jõudnud, see-eest läks ajalukku Rakvere killertornaado nagu mõni Ameerika tegija.

Heljo Mänd kirjutas aastaid tagasi: Ilmatark, ilmatark, kas sa ikka oled tark? Vaata, varsti juba näärid, aga pori saapaid määrib?

Kuigi jõulud ei riimu määri-va mudaga nii hästi kui näärid, on lume probleem jäänud aktuaalseks nii meil kui mujal. Liiasi veel tänavu, mil jõulukuu algus oli erakordselt soe.

PIME KUI TEKI ALL. Vähemalt poole sajandi jooksul ei leidnud ma sellist detsembri algust Tartumaal, mil külma ei esinenud üldse ka maapinnal, isegi septembri ööd olid külmemad. Oli soe, pime ja niiske kui teki all. Esimese kümnapäevaku õhutemperatuur ületas Tartus normi tervelt seitsme ja poole kraadi võrra (5,2° C). Senine tippmark 1972. aastast (4,3°) jäi kaugemale maha. Peab ütlema, et soojalaine detsembri alguses pole midagi harukordset: viimasest viie-kümnest aastast vaid kolmel pole kuu algul elavhõbe kraadiklaasis kordagi üle nulli tõusnud. Viimati oli see 1998. aastal. Pime oli seetõttu, et päikest polnud kümne päeva jooksul üldse näha – peaaegu nagu polaarööl!

Muidugi on meeldiv, kui küttearved madalad püsivad, teisalt tahaks nagu talvel talve näha. Õnneks on pool kuud veel ees ja külmalaine me poole teel. Kui ta üle sooja mere jõuab. Seni aga unistame koos teiste eurooplastega edasi valgetest jõuludest. Ükskord tuleb ju lumi maha niikuinii!